



Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 11. Eleemosynæ varia præmia; & alia motiva. Ex Veteri. Novo. Patribus, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

ecce illud eum illuminaret: ac tandem imperium ei promisit. Baronius A. C. 457.

In Cœnobio quodam prisca consuetudo est, in triduo diebus triginta continuis vacuum defuncti locum eatenus honorare; ut quidquid cibi, potusque, appositum fuisset vivo, id omne apponatur mortuo; et eaque omnia mensa illata in pauperum casas abeunt. Drexelius de eleemos. p. 2 §. 3.

A. C. 1585. Uxorem domum ducturus civis Brunensis, vir dives, & eruditus, nuptias feliciter auspiciatus est. Nam, cum pro more sacris epulis prius accubisset, triduo post trecentos pauperes benigne admodum mensa excepit, quibus ipse, & sponsa, infervierunt. Sodalitas Parthenius l. 2. c. 12.

Ex urbe una Cambaja quinquaginta millia hominum abierunt ad fluvium Gangem; locumque se putat, qui in hoc flumine se laverit, Securos de salute se existimant, si impendente morte paucillum huius aqua biberint. Vir primarius, qui peregrinationem hanc obierat, ter in hoc flumine ponderavit matrem: semel argentum, secundo margaritis, tertio aurum; & hoc omne in pauperes erogavit. Ex historia relat. de regno Mogor.

§. X.

Eleemosyna varia motiva.

Memoria mortis.

Quomodo Joseph allicitur portionem cum inope dividere? Gen. 42. 13. *Alius non est super.* Mox iussit ministris, ut implerent eorum saccos triticum. v. 25. Escobart 3. Colloq. Chr. l. 2. Obs. 1.

Colligat unusquisque, &c. Ex. 16. 16. 19. Cur prohibet lex cibum in crastinum servari? ut sibi persuadeant, alterum eis non suppetere diem: unde non reservent, quod non ederint, sed pauperi succurrant. S. Paschasius lib. 4. in Matth. gradienti per desertum populo precipitur, ut singuli non amplius ad victum quotidianum, quam gomor unum colligerent; sic vivant quotidie, quasi morituri. Id. ibid.

Petit Elias famens à vidua panem; at illa: *Vivit Dominus &c. ut comedamus, & moriamur.* 3. Reg. 17. 12. Audiens Elias famem mortis memorem, opportunè sibi succurri petit: *Noli timere; sed vade, & fac &c.* v. 13.

Est, qui locupletatur parca agendo; & haec est pars mercedis illius, in eo, quod dicit: inveni requiem mihi; & nunc manducabo de bonis meis solus: & nescit, quod tempus prateriet, & mors appropinquet &c. Eccli 11. 18. 19. 20. Dupliciter hic dives errat: tum quia temporis breviteratem, & propinquum vitae finem, non attendit; tum quia dicit: *manducabo de bonis meis solus.* At dives, qui finem perpendit, non manducat solus, sed cum pauperibus. Job. 31. 17. *Si comedi buccellam meam solus.* Barradius t. 3. l. 4. c. 2. D. 8. Pent.

Fili, si habes, benefac tecum Eccli. 14. 11. *memor esto, quoniam mors non tardat.* v. 12. Optimum remedium, quod in

avaris notavit; optimum ad exequendum, quod precipit de eleemosyna, mortis meditatio. Oetanianus hic.

Cum defeceritis. Luc. 16. 9. Sicut ex puppi, id est, sine navis, navis ipsa bene gubernatur; sic ex puppi, id est, sine villicationis consideratione, recte opes administrantur. V. Beda hic: qui sedulo finiendae villicationis, ac rationis reddendae, tempus praeviderint, facile terrenorum omnium delectationes, & dilectione, nudati; plus sibi de amicis conquirendis in futuro, quam divitiis in praesenti colligendis, prospicere incumbunt. Barradius D. 8. Pent.

§. XI.

Varia praemia eleemosynae, & alia motiva.

Ex Veteri.

Num verè paritura sum anus? Gen. 18. 10. *Et ecce eris tacens.* Luc. 1. 20. Cur Zacharias, & non Sara, ob petum signum, punitur? promittitur filius Zachariae, & Sarae; & tamen, dum Zacharias de se dicit, quod sit senex, castigatur, non item Sara, dum ait: *num verè paritura sum anus?* Haec ante occupata fuerat in peregrinis recipiendis, ac eorum cibis parandis. Et quae in misericordiae operibus fuerat occupata, nihil mali poterat expectari: nam sicut aqua extinguit ignem, ita eleemosyna extinguit peccatum. Eccli 3. 33. Sylveira in Luc. 1. q. 27.

Voluit Deus Levit. 1. 5. 6. ut animal sibi offerendum non esset integrum, sed in frusta scissum. In quo significavit: se nolle homines in suis voluntatibus integros; nec eos, qui intactas omnes suas divitias habere volunt, absque omni earum cum pauperibus divisione: sed pios, & contritos, qui in multis dividuntur partes, in hospitalia, carceres, & alia pietatis opera. Diez Conc. 2. D. 21. Pent.

Mittant sibi mutuo partes epularum, & ciborum. Esth. 9. 19. Quod fit, quando subvenitur pauperibus per eleemosynas. Hugo Card. in Joan. 12.

Qui dat jumentis escam ipsorum, & pullis corvorum invocantibus eum. Pl. 146. 9. Singulariter pullis corvorum DEUS escam ministrat. Drogo Ost de Sacr. Pass. putat DEUM solvere corvorum filiis, quod Elias aliquando patres praestiterant. Apud Naxeram in Jol. 13. §. 39.

Cognovi, quod non essent melius, nisi latari, & facere bene in vita sua. Eccli 3. 12. Vatablus: cognovi, quod nulla sit hominibus felicitas in eis; nisi ut gaudeant, & beneficiis afficiant proximos. Aptè nescit haec duo, scilicet latari, & benefacere: ut indicet, non esse veram laetitiam, nisi in benefaciendo; adeoque causam verae laetitiae esse, bene semper agere. Cornelius hic.

In risum (ita legendum cum Hebr. & Roman. non in risu, ut alii legunt) *faciunt panem, & virum.* Eccli 10. 19. Chaldaeus vertit: *Hilares panem faciunt iusti, ad educandos pauperes, & fame confectos; vinum quoque*

quod, quod sitientibus miscet, illis delectationem futuro seculo afferet. Cornelius hic.

Sicut in sereno glacies, solventur peccata tua. Eccli 3. 17. Glacies peccatum designat, serenitas eleemosynam, ut Jansenius explicat. Sicut enim serenitas, & solis ardor, nivem, & glaciem, dissolvit, sic eleemosyna gratiam DEI impetrans delet peccata. de Tuffo in Ecclesiastico hic.

Peccata tua eleemosynis redime. Dan. 4. 24. Cur Daniel ad expianda scelera, non orationem, non jejunium, sed eleemosynam suavit? Rex Nabuchodonosor jam annis 37. voluptuosam vitam duxit; adeoque aegre persuaderi potuisset operosior poenitentia jejuniorum, vel orationum. Quia vero grandes collegerat thesauros; non difficile potuit videri, aliquam inde partem decerpere in egenos. Drexelius in Daniele c. 11. §. 1.

Habacuc illasus stetit inter leones, Dan. 14. 35. Nihil mirum: quia officia pietatis exercebat. Mendoza in 1. Reg. 9. sect. 3.

Ex Novo.

Sicut dedit Christus Apostolis, Marci 6. 41. ut darent turbæ; sic donat divitibus, ut donent ipsi pauperibus. Barradius hic.

Quid faciam? Luc. 16. 3. Negatio harum duarum viarum vivendi, scilicet vel labore, vel mendicitate, significat consilium hominis de æterna vita non querenda labore jejuniorum, nec mendicitate orationum. Et verè, cum comminatio mortis adest, jejunare non valemus; & orare erubescimus, consilii malæ vitæ totius: nulla enim suppetit ratio, quod exaudiamur. *Sic, quid faciam.* Consilium optimum inest, deliberando tertiam viam, scilicet eleemosynarum. Cajetanus hic.

Et Lazarum in sinu ejus. Luc. 16. 23. Abrahamus pauperem in sinu collocat: ut ostendat, sibi esse æqualem circa eleemosynas. Pauperimus enim homo potest Abrahamum munificentissimum erga pauperes imitari. S. Chrysostomus hom. 14. in Jo. probat Filii cum Patre æqualitatem ex eo, quod dicatur Filius in sinu æterni Patris esse. *Qui est in sinu Patris* Joan. 1. 18. Sic Lazarus. Sed quomodo pauper potuit Abraham liberalitatem imitari? Certè pauper tribuens micam, vel aquæ poculum, aut saltè affectum, potest cum munificentissimis comparari. *Beati pauperes, quoniam ipsorum est regnum cælorum* Matth. 5. 3. At verò, *Venite benedicti Patris mei, possidere regnum cæli.* Matth. 25. 34. Quomodo regnum cælorum potest esse pauperum, si paratum iis, qui pauperes cibant, potant, operiunt? Parvam illam, quam impendere possunt, portionem, DEUS accipit pro augustissima munificentia. Escobar t. 6. parab. Chr. Obs. 3. hic.

Dives in Inferno Luc. 16. 24. rogat Abraham, ut sibi mittat Lazarum. Alii multi iusti erant in sinu Abraham; petiit tamen præ reliquis illum: quod sciret, licet seriùs, pauperes divitum esse refrigerium. Stella p. 1. cap. 51.

Mortuâ Tabithâ, seu Dorcâ, beneficiâ in pauperes, Act. 9. 39. adfuit S. Petrus; & circumsteterunt illum omnes viduæ scilicet, & ostendentes ei tunicas, & vestes, quas faciebat illis Dorcas. Quid Petrus; fulus in preces, illam mox suscitavit. Mendoza in 1. Reg. 10. sect. 3.

Sciò abundare. Philipp. 4. 12. Qui non solus possidet, quod accepit, sed cum indigentibus misericorditer dividit, ille scit abundare. S. Anselmus hic. *Erat Abraham dives in possessione auri, & argenti.* Gen. 13. 2. S. Chrysologus l. 121. Abraham opes non habere, sed prorogare, gestiebat; sciens, se non incubatorem, sed dispensatorem, divinæ positum esse largitatis.

Ex Patribus, & aliis.

Minuitur census, sed augetur iustitia. Ladas mercatorem, qui vendit plumbum, & acquirit aurum; & non laudas mercatorem, qui erogat pecuniam, & acquirit iustitiam? illud minuitur, quod relicturus es; illud augetur, quod in æternum possessurus es. S. Augustinus in Ps. 111.

Qui iram iudicis districti, quam peccando meruit, placare desiderat, eleemosynas det pauperibus. S. Hieronymus ep. ad Nepotianum.

Si faucibus, & morbos corporales depellere cupientes, nullis facultatibus parcimus, etiam si indusium dividendum sit, ut ab infirmitate illa liberemur; multò magis animæ infirmitatem, & gravissima peccatorum vulnera curaturi per eleemosynam, cum summa alacritate eam exerceamus. S. Chrysost. tom. 6. serm. 1. de Verb. Apost.

Quæ sunt animæ indumenta? eleemosyna, & largitas in pauperes: hoc enim maximum animæ vestimentum est, hoc clarum illius indumentum. Id. hom. 21. in Gen.

Nihil sic continet, & accendit, ignem spiritus, ut hoc oleum largum, quod effunditur. Igitur quando videris pauperem Fidelem, arripe eum videre putes. Id. hom. 20. in ep. 2. ad Corinth. c. 9.

Poenitentia sine eleemosynâ mortua est; & sine plumis nequit volare poenitentia, pennas eleemosynæ non habens. Id. hom. 5. de poenit.

Quemadmodum oleum efficit, ut athletæ elabantur è manibus adversariorum; ita etiam eleemosyna facit; ut, qui ea utuntur, declinent, & effugiant dæmones. Id. in Ps. 40.

Sunt ratione præditæ hirundinis, quæ rationabile animarum ver annuntiant. Id. hom. de decem virgin. q. d. quoties pauper in domum tuam venit, dicas: DEUS me amat; gratias illius ver mihi advenit. Did. Niss. l. 5. D. 3. Quadr. §. 2.

Non videbit diem malum, qui dies bonos habere pauperem fecit. Videbit diem malum, qui diem iudicii sine advocacy paupertatis intraverit. Sine causâ accusant peccata, quem pauper excusat. S. Chrysologus l. 14.

Divitiæ opes dictæ sunt, quia usui sunt hominibus; & opem, atque auxilium, afferunt; non

non autem quod detinenda sint. Theophylactus in c. 10. Marci.

A. C. 1500. Lusitana mulier Eboræ ad extremum perditâ, quadraginta quinque annis in omni flagitiorum ceno volutata, sceleribus addidit pactam dæmoni servitutem. Adstiterat mendico morienti, eique se liberalem, ac sedulam, præstiterat. Paucis post diebus imaginem defuncti conspiciere visa est, & audire hæc verba: eleemosynas tuas in DEI conspectum tuli, ejusque clementiam exoravi, ut pro iis referatur gratia. Ipsi nunc permissu ad te venio, & hortor: age pœnitentiam, exomologesi culpam elue. Cum monita non reciperentur, eadem vox iterum, ac tertio, auribus illapsa; non modo spem veniæ, sed & viam ostendit. Drexelius de eleemol. p. 3. c. 5. §. 6.

B. Joannes de DEO pecuniarum inopiâ pressus mercatorem adit sub prandium. Molestus illi, & uxori, mendicus petit triginta sibi aureos commodari. Cui mercator, quem mihi dabis fidejussorem recipiendæ solutionis? Dominum hunc respondit Joannes, pueri JESU imaginem proferens; quem tales ad usus semper gestabat: e cujus vultu tam splendidos emicerradios mercator vidit; ut, qui parvi Joannem hætenus fecerat, non tantum, quod rogabatur, concesserit, sed etiam, uxore mortuâ, ad pedes Joannis se abiciens, se cum omnibus facultatibus obtulerit ad obsequia infirmorum. Bollandus 8. Martii.

§. XII.

Arguuntur parci, tenaces.

TOLLITE INAURES AUREAS &c. Ex. 32. 2. Si Aaron hoc aurum in eleemosynas, aliâve piâ molitionem, petivisset; cunctatores haud dubiè habuisset: fortassis vix in aures pauculas, aut nullas, accepisset. Ad consilandum idolum liberaliter fuit aurum. Itâ passim in orbes geritur. Ad aucupium honoris satis est auri; ad illicitum voluptatis non deest moneta; ad vestium luxum pecunia in promptu est, ad convivorum ganeam nummi copiosè fluunt: ad dandas eleemosynas nihil æris superest. Drexelius de eleemol. p. 3. c. 7. §. 3.

Abimelech ingressus est domum regis, quæ erat sub cellario, & tulit inde veteres pannos, & antiqua, quæ computruerunt, & submisit ea ad Jeremiam in lacum per funiculos. Jerem. 38. 11. Putridos centones invenit in aula regis; à qua etiam miseriæ non absunt. In domibus magnatum multa computrescunt, quæ cum magno merito dari poterant pauperibus. Escobor in Gen. 47. Illustr. 276.

Ullulæ quercum Basan. Zach. 11. 2. Chald. *Ullulæ sarrapa provinciarum*: quasi inter homines idem sit vir dives, quod inter arbores quercus: quippe quercus frugifera est; sed suis alendis, non hominibus. Sic divites, instar quercus, canibus, & equis, alendis invigilant. Bæza t. 2. l. 10. c. 8. §. 3.

Unde illos quis poterit saturare? Marci 8. 3. Cum Dominus pascere vellet turbam, Discipuli difficultatem opponunt. Sic ei, qui eleemosynam largiri vult, obtendit

Polyanth. Sacr. Tom. I.

natura difficultates: Unde poteris pauperes pascere? qui familiæ alendæ necessaria non habes. Si pauperi eleemosynam dederis, pauper ipse fiet, & familia. At verò si ludere; si voluptati, gulæ, servire vult; facilia reddit omnia, amplamque pecuniam repræsentat. Barradius D. 6. Pent.

Qui habueris substantiam, & clausurit &c. 1. Jo. 3. 17. Sacculus noster cor nostrum est. S. Petrus Dam. f. 21.

Ex Patribus, & Aliis.

Quid faciam? ubi recondam? iisdem cruciatibus pro sollicitudine facultatum, quibus pauper pro egestate, torquetur. S. Ambrosius l. 81. de hom. div.

Quò ore, quæso, quâ impudentiâ, panem de cælo accipientes nos, panem de terra non damus fratribus? Id. ib.

Quid respondebis Judici tuo, qui parietem vestis, hominem nudum finis? qui equos ornas, fratrem in turpi amictu contemnis? qui frumentum putrecere sinis, esurientes non nutris? Qui non aperuisti domum, repudiaberis à Regno; Non dedisti panem, non accipies vitam æternam. S. Basilus serm. 2. in divites.

Væ eleemosynas, & pietatis opera non exercenti: nulla namque, nulla venia est eleemosynas non exercenti. S. Greg. Naz. hom. 4. in ep. ad Ephel.

Quidam plus dant canibus, quàm pauperibus. S. Bonaventura serm. 5. D. 2. Quadrages.

§. XIII.

Damna, & pæna, tenacium.

NON defrauderis à die bono, & partem cula boni domi non te praterat. Eccli. 14. 14. Aliqui legunt, *boni diei*. Basilus Imp. inter alia capita exhortationum ad filium Leonem dictata tom. 5. Biblioth. SS. P. P. eum diem tibi periisse exultimato, in quo nemini benefeceris, pro beneficiis, quæ à Deo illâ die acceperis. Cornelius hic.

Pater Abraham! Luc. 16. Ideò rogans dives non auditur in tormentis, quia orantem pauperem non exaudivit in terris. S. Hieronym. hom. de divite. Ille dives, ante cujus januam jacebat pauperrimus ulcerosus, non est dictus raptor alienorum. *Dives*, inquit, *erat*; non dixit, pauperum oppressor; non dixit, rerum alienarum raptor, non pupillorum spoliator, non viduarum persecutor; nihil horum: sed, *erat quidam dives*. Quid magnum est? dices: de suo dives erat. Si vis audire crimen divitis illius, noli amplius quærere, quàm audis à veritate. Dives erat, indutus purpurâ, & byssò &c. Quod ergo ejus crimen? jacens ante januam ulcerosus, & non auditus: hoc enim apertè de illo dictum est, quòd immisericors erat. Propter hanc solam inhumanitatem, quâ contemnebat pauperem ante januam suam jacentem, nec congruè, dignèque pascere; *mortuus est, & sepultus in Inferno*: Desideravit guttam, qui non dedit

Uuu

micam.